

20110521 ---de Opgang---Amsterdam. Bij Ps 103 (3-18) en Joh. 21: 1-9

Wat, denkt u dat Johannes ons vanmorgen wil inscherpen met dat verhaal dat wij zo net gelezen hebben?

Hij vertelt deze anekdote natuurlijk niet voor niets aan zijn gemeente, en dus ook ons. Het verhaal speelt in de tijd tussen Pasen Pinksteren, de tijd van de verschijningen van Jezus na zijn opstanding.

Veel verschijningen waren er overigens niet: hij verscheen alleen aan de leerlingen, Maria Magdalena, de Emmaüsgangers, de ongelovige Thomas en nu nog hier. Verpakt in een verhaal over 'Ontbijt op het Strand'. In de huizen van Pilatus, van koning Herodes of de hogepriester Kajafas heerste diepe rust.

En nog wat: Die verschijningen waren vooral een verwarrende ervaring: De opgestane Christus is blijkbaar heel Anders dan de gekruisigde Jezus. De aanwezigen herkennen hem eerst helemaal niet. Veelal realiseren ze zich pas dat hij het is als hij spreekt.

Het is alsof Johannes tegen ons hier in Amsterdam zegt: verbaas je niet over jullie eigen verwarring als het over de opstanding gaat; in de tijd van de eerste gemeente was die verwarring nog veel groter. Realiseer je dat de tijd van 'Jezus onder de mensen' echt voorbij is. Jullie – de leerlingen, de gemeente, de kerk, de joden maar ook alle volkeren – moeten het leven nu zonder zijn aanwezigheid klaren.

Er komt een nieuwe, andere tijd: nu is, na de tijd van Gods zoon, de beurt aan Gods Geest (dat is ook de geest van Jezus), - andere geest of de Heilige Geest- , 'heilig' dwz de geest die voor honderd procent God is toegewijd. Nu komt het tijdperk van de Geest.

Johannes vertelt ons dus over een soort afscheidsbezoeken: nog een paar laatste aanwijzingen, en afscheidsgesprek, een laatste advies. Dat was de reden voor de verschijningen. En de gebeurtenis die hij in dat verband het meest uitgebreid vertelt, is wat wij vanmorgen hebben gelezen. Daarom is het dubbel opletten geblazen.

In dat verhaal gaat ook om nogal wat. Het gaat om niet minder dan het *schandaal* met *Petrus*, de icoon van de christelijke gemeente.

Hoe zat dat ook al weer?

Niet lang voor zijn arrestatie had Jezus gevraagd wie de leerlingen zeiden dat hij was. De mensen zeggen van alles hadden zij geantwoord, maar Petrus had meteen geroepen: jij bent de Messias, de zoon van de levende God. Dat was de eerste keer dat iemand die geloofsbelijdenis zo klip en klaar had uitgesproken.

En op die belijdenis had Jezus hem aangesteld als de eerste onder de leerlingen.

Jij, Simon, zei Jezus tegen hem: jij zult ROTS heten, want jij bent de rotsman en op

jouw geloofsblijdenis zal ik mijn kerk bouwen. Jij bent uitgekozen (uitverkoren) om mijn vertegenwoordiging op aarde te zijn, jij en jouw gemeente.

Een plechtig moment.

Maar nog geen tien minuten later, als Petrus zegt niet toe te zullen staan dat Jezus wordt gearresteerd en misschien wel ter dood gebracht dan wordt de Rotsman door Jezus Satan genoemd, de Grote Verleider. Want dat offer van zijn leven was nu net het hart van Jezus leven op aarde.

Vandaar die vreselijke scherpe opmerking van Jegenes aan het adres van zijn Eerste Leerling. 'Rots' en 'satan' liggen dicht bij elkaar. Dat geldt voor Petrus en dat geldt voor de hele kerk.

En het voorbeeld laat niet op zich wachten. Als Jezus wordt gearresteerd vluchten de leerlingen; alleen Petrus blijft in de buurt. Maar als hij wordt herkend als een van de intieme leerlingen van Jezus, verloochent hij hem.

Ik ken die man niet. Het tweede verraad in die nacht! De Rots die zich als een satan gedraagt.

Het ging daar in die nacht niet om zomaar een leugentje om best wil, om zijn eigen hachje te redden. Petrus verloochende niet alleen zijn vriend. Hij bezwoer dat hij de Messias, de zoon van de levende God niet kende. Dat hij zijn meester, die hij de profeten had horen uitleggen, mensen genezen, zwaar gestoorde mensen bevrijden, die met hem het laatste avondmaal had gevierd en hem had opgedragen nooit meer brood en wijn te drinken zonder aan zijn dood te denken, die hij als gods aanwezigheid in zijn leven had ervaren, niet kende. In dat moment hij verloochende God zelf. Drie keer zelfs.

Dat klinkt als onvergefelijk; of in ieder geval als het einde van de positie die Jezus Petrus had toegedacht.

Maar dan gaat het toch allemaal weer anders.

Petrus mag dan veel niet hebben begrepen en ingrijpende fouten hebben gemaakt. Een ding wist hij wel.

Als er ergens vergeving is voor zulk verraad en zulke verloochening dan is het bij Jezus zelf.

Dat was immers het hele evangelie gebeurd. In de drie jaar dat hij met Jezus had omgezworven had hij meer dan een keer meegemaakt dat Jezus mensen vrij sprak van schuld en falen en dat hij hen had bevrijd van wat hen gevangen hield. Tot en met landverraders toe, zoals frauderende belastingambtenaren werden gezien. In die tijd had hij geleerd dat er aan *vergeving* geen grenzen zijn.

Bij de mensen wel. Wij zijn al gauw aan de grens van onze vergevingsgezindheid gekomen, maar bij Jezus en zijn God niet.

Dat is wat Johannes ons nog eens in herinnering roept.

Goddank, loopt Petrus niet weg, zoals Judas deed. Integendeel. Als Jezus verschijnt aan de leerlingen in Tiberias, gaat Petrus naar hem toe omdat hij weet dat zijn meester een vergevend man is, die bevrijdt wie naar hem toekomt. En die hem had geleerd

dat Gods liefde dieper gaat dan zijn oordeel

En dat is wat Johannes ons vanmorgen, ieder voor zich en wij met elkaar, te horen doet krijgen.

Er is geen overtreding waarvoor geen vergeving is.

Er komt een moment in het leven van ieder mens waarin hij of zij geconfronteerd wordt met zijn/haar verraad of verloochening. Er komt een moment in ons leven waarop wij beseffen dat wij de bedoeling van ons leven vaak hebben gemist. Er komt een moment waarop rijke mensen beseffen dat zij verantwoordelijk zijn voor de armoede van anderen, al was het maar omdat wij de wereld lieten zoals ze is. Er komt in ieder leven wel een moment dat wij over God of over Jezus zeggen: Die ken ik niet... Petrus is met zijn verraad, zijn gebrek aan moed en zijn verloochening niet alleen.

Johannes vertelt ons dat Petrus vergeving vond bij degene die hij verloochend had. En van dat intieme moment worden wij deelgenoot zodat we het voor onszelf zouden weten: er is geen grens aan de vergeving.

Als wij ervoor kiezen om met dat inzicht Christus op te zoeken dan moeten wij nog iets anders leren van dit verhaal.

Vergeving is niet goedkoop.

Tot driemaal toe vraagt Jezus aan Petrus: heb je mij waarlijk lief? Natuurlijk, Petrus had het bewijs geleverd dat hij vooral van zichzelf hield, dat hij een beloftebreker was – hij zou immers nooit toestaan dat Jezus gevangen zou worden genomen? – maar Jezus pint hem niet vast op die onvergefelijke nachtelijke falen. Hij had Jezus driemaal verloochend – *nee, hij kende hem niet* ..!- en voor iedere verloochening wordt hem de vraag gesteld: houd je van me? Ben je echt mijn vriend? Als er al vergeven moet worden, vertelt Johannes, dan moeten we goed weten dat vergeven geen vergeten is; eerder het tegendeel. Het verhaal over zijn verraad en zijn vergeving zijn voortaan deel van Petrus' biografie. Er is een litteken dat net zo permanent is als de tekenen van het lijden in de handen, voeten en zijde van Jezus. Vergeving mag niet tot vergeten worden. Niks 'zand erover!' Of : 'daar praten we niet meer over..!' Vergeving is een openbare daad.

Het is als een teken aan de wand. Het onderscheidt. Niets is zo'n tragisch gezicht als mensen die niet vergeven kunnen, die wraak zweren of vergelding eisen. En even akelig is het om mensen te zien of over mensen te horen die hun fouten en falen bedekken met leugens dat ze onschuldig zijn. Zo maken ze het alleen maar erger. Ze betrekken hun partner, hun kinderen, hun slachtoffer en de kinderen van hun slachtoffer in hun eigen schuld. En niets is een indrukwekkender ontmoeting dan met iemand die heeft kunnen vergeven: hier loopt een vergeven mens, een mens die altijd andere falende medemensen zal erkennen.

Wie vergeving zoekt doet er goed aan uit te kijken naar mensen die zelf vergeven zijn

en daar niet geheimzinnig over doen. Zodat we geen arrogante mensen worden, die anderen vanuit de hoogte de les lezen.

En bij echte vergeving hoort nog een derde inzicht, zoals Johannes ons laat zien..
Echte vergeving leidt tot herstel. Het rekent niet af met het verleden maar het opent de toekomst. Vergeving is geen afrekening met iets uit het verleden, het is bevrijding om weer verder te kunnen.

Daarom krijgt Petrus, zijn verraad ten spijt, opnieuw de leiding over de kerk. Hij mag weer schapen leiden, de kudde voorgaan, met de kinderen de toekomst in.

Vergeven is niet alleen de poort naar vrijheid van wat ons verhindert om mens te zijn, het is ook de deur naar de nieuwe opdracht. Mensen die zichzelf vergeven weten kun je herkennen aan twee dingen: dat zij zelf vergeven en dat zij bereid zijn verantwoordelijkheid voor anderen te nemen.

En wie daartoe niet bereid is, wie wel vergeven wil worden maar zelf niet vergeven kan of wil, die plaatst zichzelf buiten de gemeenschap van de Messias. In de Kerk, die Jezus bouwt op feilbare Rotsmensen geldt dat er 7 maal 7 keer vergeven wordt, zoals er bij God geen grens is aan die bevrijding van zijn schepsel.

Vergeven, zeiden de vrome joden in Jezus'tijd, vergeven dat kan alleen God; maar dat is door Jezus grondig ge corrigeerd. Vergeven is geen privilege van God, hield hij de mensen voor. De Zoon des Mensen, ik, ben gekomen om mensen te vergeven, te bevrijden, een nieuwe toekomst te geven. En dat geldt ook voor mijn leerlingen, voor mijn volgelingen. Mijn kerk zal een gemeenschap zijn van mensen die elkaar en een ieder die berouw toont over zijn te falen vergeven.

En daartoe zullen ze de kracht van de Heilige Geest ontvangen.

Maar dat is weer een ander verhaal. Dat komt eraan.

Amen.